

Entrevista a Serfaty

“Cal posar fi a la tirania de Hassan”

Empresonat durant disset anys al Marroc, un dels defensors dels drets de l'home més importants, ha esdevingut el símbol vivent de la tradició judeoàrab humanista i tolerant. Tot i això, s'oposa al sionisme i blasma contra la mala consciència de l'Occident respecte a Israel.

Com imagineu el futur del Marroc?

—Es troba a la cruïlla de dos camins. Les forces democràtiques s'hi han reforçat en els tres o quatre últims anys, circumstància que permet prevenir una alternativa. Però amb la condició, essencial, que Hassan II siga retirat del poder. Malauradament, la situació comença a ser mòrbida. Hassan II té mitjans de defensa, la seua policia. Les forces democràtiques legals han superat les vacil·lacions que van conèixer durant la segona meitat dels anys setanta i els dos primers terços dels vuitanta, però queden seqüeles. La història dubta, i sobretot quan un cert nombre de potències occidentals continuen fent costat a Hassan —especialment des de fa dos mesos—, suport que va lligat, probablement, a la pujada al poder de l'integrisme a Algèria, ja que aquests països veuen en Hassan una barrera marroquina a l'integrisme.

S'hi ha d'afegir un factor més recent, remarcable en relació a Algèria: l'evolució sociològica de les grans ciutats del Marroc des de la independència. Als barris populars de les grans ciutats, xics i xiques afronten una gran quantitat de problemes. Constitueixen, però, una joventut “alliberada”. Les seues relacions són absolutament incompatibles amb la visió de l'integrisme.

N'hi ha indicis potencials positius, però vivim una situació de tensió que s'agreuja. Hassan II s'esforça a salvar el seu tron per tots els mitjans, recorrent al mateix temps a la demagogia i a la força. Així doncs, va anunciar el passat 3 de març una revisió de la Constitució que “procurarà establir un equilibri millor entre tots dos poders, el legislatiu i l'executiu”. Igualment anunciava un referèndum que permetria al poble aprovar aquesta revisió constitucional. Però tothom sap al Marroc que aquest referèndum no serà

més que la repetició dels plebiscits que organitza de tant en tant Hassan II per tal de legitimar-se amb una unanimitat nacional imposada pel terror i el control policíac.

—¿Com es pot evocar avui, com vosaltres feu, un projecte revolucionari després de l'esfondrament del bloc de l'Est i l'adveniment, a escala mundial, d'un nou ordre liberal?

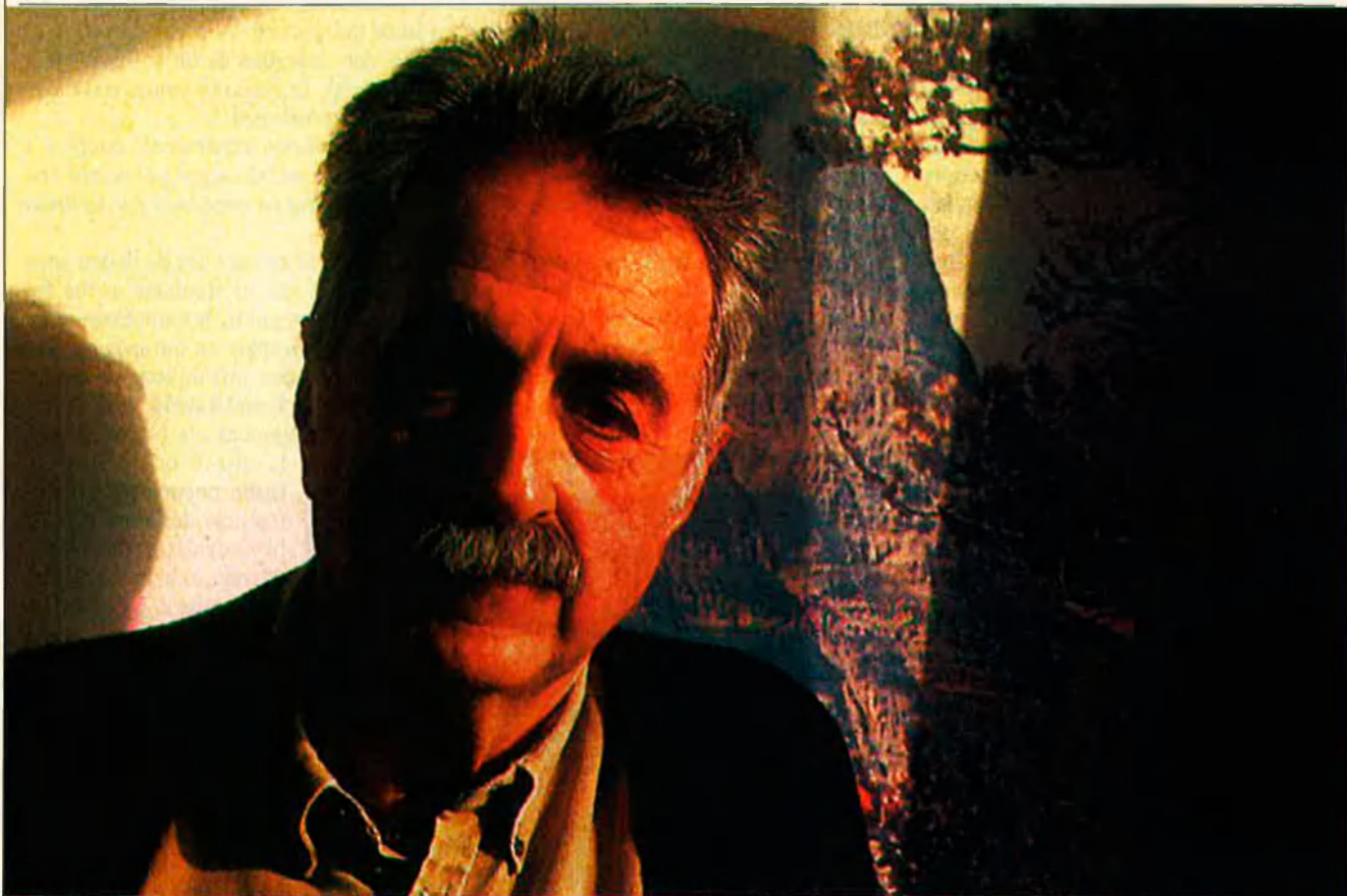
—He viatjat molt per Europa des que vaig ser alliberat. He trobat amics d'esquerra, de totes les tendències, que malauradament he trobat totalment deseparats. Dic a aquests amics: no penseu més en les eleccions, oblideu tota preocupació electoral. Aneu necessàriament a perdre les eleccions durant cinc, sis, deu anys... Construïu, doncs, un projecte de societat alternativa per a l'any 2005, i a partir d'això podreu remuntar el corrent. Aquesta societat en què vaig entrar el passat 13 de setembre s'ha fet molt eficaç, molt ràpida, molt estructurada, i absolutament humana. A partir d'aquest punt, les forces d'esquerra podran tornar a remuntar. Quant al marxisme, cal refundar-lo com a metodologia vivent.

Avui pense que un projecte revolucionari ha de ser concret. No pot ser el mateix per al Marroc, Algèria o Tunísia, encara que alguns passos fonamentals poden ser comuns. Als països del Tercer Món, quan la cosa funciona, la classe mitjana està integrada en un cert sistema, i representa un 20% de la població i el 80% restant està marginat. Per al 80% marginat, les solucions de democràcia formal no signifiquen res. Estan desesperats. En el món àrab, això es tradueix en l'integrisme. En canvi, els nostres països necessiten sistemes de democràcia directa. Hem proposat per al Marroc un poder de consells populars molt descentralitzat, amb regions autònomes. Difícil de construir nacionalment. ¿Com podria

ser elegida la instància d'un consell nacional? ¿Per sufragi universal directe? ¿Indirectament, pels consells populars regionals? No hi ha res adquirit per avançat. És necessari, però, el multipartidisme; cal respectar estrictament la Declaració universal dels drets de l'home —especialment la llibertat d'expressió—, sense traves. Tot seguit, el conjunt d'aquestes forces ha de poder retrobar-se en tota la nació. I és en aquest punt on s'imposa la necessitat d'un pla indicatiu, estratègic. El capitalisme no té una estratègia real, se'n surt perquè va corregint a cada pas. Pot concebre una estratègia d'empresa però no una estratègia nacional sobre vint o trenta anys. L'elaboració d'aquestes estratègies, de plans indicatius a deu anys, seria l'obra democràtica del conjunt dels consells populars regionals sota l'ègida del consell popular nacional, del conjunt de les forces que participen en l'economia, dels obrers, dels camperols, dels patrons també, públics o privats.

—¿Com imagineu, de manera més àmplia, el futur del Magrib en els pròxims anys?

—La situació a Algèria és absolutament dramàtica. Ningú no pot preveure el que hi pot succeir. Tot és possible, i la hipòtesi més probable, malauradament, és la de la guerra civil i del caos durant anys. Nosaltres, els militants marroquins, no podem tenir compte d'aquests problemes que sorgeixen a les nostres portes. Hem de mobilitzar-nos, es tracta d'una veritable cursa entre solució d'integrisme fanàtic al Marroc i el triomf de les forces democràtiques. Les lluites sindicals es multipliquen al Marroc i s'hi sistematitzen. Però les forces polítiques de l'oposició legal dubten al mateix temps a determinar-se clarament en la perspectiva de les pròximes eleccions, encara que de tota manera serà un fracàs. Temps perdut. Hi ha també la hipoteca

“L'integrisme és la versió fanàtica de l'islamisme.”

ARXIU

del Sàhara... El Consell de seguretat ha exigít a finals del mes de febrer l'informe de Boutros Ghali sobre la qüestió. Espere que es decideixi a aplicar la resolució 690, sense vacil·lacions, que el referèndum projectat tinga lloc ràpidament. Caldrà també, però, que el conjunt de les forces polítiques marroquines superi aquestes vacil·lacions i bloquejos i constitueixca un veritable front per a la lluita democràtica. És possible, és madur, però és necessari que cristal·litze. Si no cristal·litza es podrirà. Si es crea aquest pol al Marroc el problema magribí canviarà: les forces algerianes i tunisianes seran reforçades.

—Des d'aquesta perspectiva, ¿quin és el paper d'Europa?

—Hi ha dos nivells que s'interpenetren, el dels pobles i el dels governants. Els governants haurien d'entendre que cal posar fi a la tirania de Hassan II. Quant a Algèria, el joc és extremadament complex, amb contradiccions al si mateix dels aparells d'estat occidentals. Podem preguntar-nos si les decisions suïcides de Chadli, Mouloud Hamrouche, del FLN, que han afavorit l'emergència del FIS, no han estat animades, per sota mà, bé per

grans patrons europeus, bé per serveis secrets favorables a la pujada de l'integrisme en Algèria. Una revista americana afirmava recentment que els capitals occidentals poden treballar més fàcilment, com ho demostra Iran, amb un integrisme que calma la població, encara que siga per la força, i amb el qual podem fer negoci.

Els governs occidentals tenen en les seues files homes lúcids, però quan es veu el que ha succeït recentment a França amb l'afer Habache... Que es tracte tant de les autoritats com de l'oposició, aquest afer deshonra el poble francès. ¿Han gosat mentir sobre Habache com mai no s'ha fet a França! Em trobava a Espanya quan va esclatar l'afer. El primer que vaig llegir després d'haver estat advertit per telèfon va ser l'editorial de *Le Monde*. Estava escandalitzat. Han presentat George Habache com un terrorista internacional, que té en les seues mans déu sap quantes víctimes europees que calia fer fora el més ràpid possible. Era a Amman el 1970 quan es van produir els segrestos d'avions del FPLP. Van emportar-se'ls a Zarqa, a Jordània, i hi van fer baixar tots els pas-

satgers abans de fer-los explotar. ¿No hi va haver cap víctima, ni una gota de sang! Vaig llegir en *Le Monde*, un poc més tard, el testimoni de dues palestines, una de les quals, Raymonda Tevil, estava lluny de l'extremisme. Remarcaven justament que George Habache era un dels homes més respectats del món àrab. ¿Que entenguen això a Occident!

Tot això no incita a l'optimisme però, insistesc, l'Europa occidental ha de tenir aquesta visió d'un Magrib democràtic, d'una Mediterrània de llum i de civilització.

—Heu de combatre un integrisme que sembla tenir la possibilitat de constituir l'única alternativa “revolucionària” al Magrib...

—L'integrisme és la versió fanàtica de l'islamisme. El FIS algerià no pot ser comparat al moviment islamista que s'ha desenvolupat, per exemple, a Tunísia, compost per homes molt cultes, molt intel·ligents, amb els quals és possible parlar de concepte democràtic. No, el FIS no és el moviment més avançat políticament i intel·lectualment. Té, però, al seu si corrents relativament “oberts”. L'any passat un especialista francès de l'islam

escrivia a *Le Monde* que calia collar la rosca a l'islamisme per la força. ¡És demencial! He dialogat amb militants islamistes a les presons marroquines. Excepte algunes persones amerades d'ambició i lligades a interessos exteriors al seu país, com l'Aràbia Saudita, la gran massa de militants islamistes és gent desesperada a qui es pot aportar una esperança, tot respectant les seues creences. No en la seua part obscurantista, ni en el vel de le dones, etc. Però us assegure que la gent amb què he discutit, tant a les presons com a les conferències, no tenen objeccions per retrobar l'essència mateixa de l'islam, és a dir, justícia i equitat.

—*¿Quina ha estat la vostra reacció després del colp d'estat de gener a Algèria?*

—Vaig dubtar un moment. No vaig dir que tenien raó, ni que no la tenien. Evidentment, mai he estat d'acord amb la repressió, fins i tot la més insignificant. He conegut massa el que són les presons per a saber que els problemes no se solucionen d'aquesta manera, ni al Marroc ni fora. Pensava que Boudiaf i alguns corrents de l'armada podien representar el vell fons del FLN dels anys seixanta i setanta —en un país en què hi havia menjar i beure—, els impulsos positius. Potser és així, però malauradament aquest vell fons —i no pose en dubte nin-

gú— ha perdut tota la vitalitat i la tonalitat. El que és clar és que calia deixar el joc democràtic, falsejat pel mateix FLN, per l'ofuscació del FLN, i entrar-hi seriosament. I deixar el FIS i agafar el poder. Tot aquest somni per a la joventut algeriana s'esfondraria de sobte. I aquesta joventut, amb decennis de lluita, hauria remuntat el corrent molt més de pressa que a l'Iran, per exemple.

—*Sou molt pessimista respecte al futur d'Israel...*

—Ho dic fredament: no hi ha més eixida que una guerra civil a Israel. Se l'ha vista aflorar al moment de la guerra del Líban, quan els extremistes de dreta van matar un israelià que estava en favor de la pau al Líban. Per als jueus, com a jueus dins l'estat d'Israel, no hi ha una altra eixi-

da que arribar a aquest punt, a l'explosió. És clar, no a una explosió d'ètnies, sinó a una explosió contra el sionisme. Els jueus d'origen soviètic presents a Israel comencen a desanimar-se i la immigració ha disminuït seriosament. És hora que els damnificats d'Israel s'aixequen, per la seua dignitat, contra l'estructura sionista de l'estat d'Israel, no a la Knesset sinó al carrer.

L'estat israelià és una estructura sionista, militarista, teocràtica —acusada de "semi-feixista" pel difunt canceller austríac Bruno Kreisky—. És necessari que aquest moviment dels jueus orientals quede com

l'amor del pròxim. A partir d'aquí, si el futur dels palestins és un sol estat, una sola nació, la forjaran junts, pacíficament i fraternalment.

—*Però aquesta construcció pacífica i fraternal no podrà, segons el vostre criteri, fer un lligam econòmic per la lluita armada.*

—El procés en curs des de fa deu anys no ha donat res, el sionisme no ha fet més que augmentar, les implantacions als territoris ocupats no fan més que reforçar-se, els deu mil milions de dòlars de crèdit que Israel espera dels Estats Units, probablement els obtindrà, etc.

L'opinió occidental es troba encara sota la influència del sionisme, de la sacralitat de l'estat d'Israel, admetent al mateix temps la creació d'un estat palestí als territoris ocupats el juny de 1967. Però el moviment palestí ha comès errors que han estat explotats, especialment pels serveis secrets occidentals, com ho testimonia la divulgació fa poc d'una conversa entre Iàsser Arafat i Ibrahim Souss. Aquest darrer va declarar acte seguit que "el terme jueu és corrent en el món àrab". És una falta major confondre jueu i sionista. Sé que no els confon en el seu cap però és important que no els confonga en el seu llenguatge. S'ha mantingut Abou Abbas al comitè executiu de l'OAP

"Les veritables forces polítiques han de construir un front per a la lluita democràtica."

BYGMA

un moviment universalista. Que manifesten la seua identitat donant la mà als jueus progressistes asquenasites —en un moviment per la pau, no en el sentit de La Pau ara, però contra el sionisme quant a estructura, quant a ideologia. En aquest moment, esclatarà la guerra civil, ni més ni menys, no hi ha altra solució.

L'OAP ha de tenir, doncs, un projecte alternatiu, que no siga el reconeixement de l'estat d'Israel però sí el pla de Fes. És l'única eixida possible. No es tracta de la destrucció de l'estat d'Israel sinó de l'estructura sionista de l'estat d'Israel, per a construir un estat laic, realment democràtic, de jueus alliberats del sionisme per a retrobar la seua humanitat de veritables jueus que respecten el comandament fundamental del judaisme,

durant anys encara que tot el món sabia de qui es tractava. Cal ser clar. Quan es diu que es condemna el terrorisme, cal traure'n les conseqüències. La lluita armada és legítima en tot Palestina. És tan legítima com la lluita armada del poble francès contra l'ocupant alemany. Fora d'això, no hi ha més que lluita política. En Palestina mateix, existeix una lluita política contra el sionisme. Cal distingir-hi els homes de les estructures, els civils de l'estat d'Israel d'abans de 1967. A aquest respecte, de l'acció recent contra un camp militar israelià, no tinc més que una paraula: ¡Bravo!

Marc Laimé

© L'autre Journal

Traducció: Eliseu T. Climent